PATVIRTINTA
Kauno rajono savivaldybės mero
2025 m. liepos 31 d. potvarkiu Nr. MP-938

KAUNO R. GARLIAVOS LOPŠELIO - DARŽELIO „OBELĖLĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

Garliava
2025

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS 3
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI 6
III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI 7
IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS 9
V. VAIKŲ UGDYMOSI PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS 23

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Kauno rajono Garliavos lopšelyje-darželyje „Obelėlė“ (toliau – Mokykla) ikimokyklinio ugdymo programa (toliau – Programa) atnaujinta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėse (2023) pateiktu požiūriu į vaiką ir vaikystę, vaiko raidą, poreikius, ugdymo(si) būdus.

Mūsų požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si). Programoje ugdymas grindžiamas į vaiką orientuotu požiūriu – svarbiausia vaiko laisvė rinktis, pagarba jo unikalumui ir individualiems gebėjimams. Kiekvienas vaikas laikomas kūrybingu ir turinčiu savitą potencialą, kurį siekiame atskleisti sudarydami palankią, tyrinėjimui skirtą aplinką. Mokytojo vaidmuo – padėti vaikui pažinti pasaulį per aktyvią, praktinę veiklą, skatinančią smalsumą, kūrybiškumą ir saviraišką. Ugdymas(is) vyksta natūraliai, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko poreikius ir interesus.

Ugdymą(si) grindžiančios vertybės. Mokykloje vaikai ugdomi remiantis vertybėmis, kurios atspindi šiuolaikinį požiūrį į vaiką ir jo ugdymą(si):

Vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;

Vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;

Saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;

Lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;

Lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms mokykloje ir už jos ribų;

Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

Bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis;

Kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

Vaikai ir jų poreikiai. Programa sudaro tvirtą pagrindą užtikrinti kiekvieno vaiko pagrindinius, universalius ir individualius poreikius, būtinus harmoningam jo augimui bei vystymuisi. Ji siekia patenkinti tokius visiems vaikams aktualius poreikius kaip:

Žaidimo poreikis – kiekvienas vaikas turi turėti laisvę žaisti, pakankamai laiko ir erdvės, taip pat žaidimo partnerių, su kuriais gali kurti santykius ir dalintis džiaugsmais. Žaidimai yra daugiau nei tik pramoga – tai esminė vaikystės dalis, per kurią vaikai kuria savo unikalią kultūrą, mokosi bendravimo, problemų sprendimo ir kūrybiškumo. Pripažįstama žaidimo, kaip savarankiškos, nevaržomos vaikų veiklos, neįkainojama vertė, kurią būtina puoselėti ir skatinti.

Saugumo poreikis – vaikai turi jaustis saugūs, gerbiami, pastebėti ir išklausyti. Jie turi žinoti, kad visuomet sulauks tinkamos globos, paramos ir pagalbos tada, kai jos reikės. Saugumo jausmas yra ugdomas ne tik rūpinantis vaikais, bet ir įtraukiant juos pačius į rūpinimosi savo bei kitų gerove procesą. Tokiu būdu vaikai mokosi atsakomybės už savo veiksmus ir geba kurti aplinką, kurioje visi jaučiasi apsaugoti.

Draugystės poreikis – kiekvienam vaikui svarbu jaustis priimtam, reikšmingam ir lygiaverčiam santykiuose su kitais. Vaikai siekia artumo, paramos ir bendrumo jausmo, kuris atsiranda bendraujant su bendraamžiais ir kuriant draugystes. Ugdymo(si) aplinka skirta skatinti vaikus pažinti, tyrinėti ir atrasti, kaip būti, gyventi ir veikti drauge, ugdant pagarbą, empatiją ir gebėjimą užmegzti tvarius santykius.

Komunikavimo poreikis – vaikams būtina turėti galimybes dalintis savo emocijomis, mintimis ir idėjomis įvairiomis formomis – tiek žodine, tiek nežodine kalba (mimika, gestais, piešiniais, muzikos kūriniais ir pan.). Ugdymo(si) procesas suteikia vaikams plačias galimybes išbandyti įvairius bendravimo būdus su vaikais ir suaugusiais, mokantis pagarbos ir veiksmingo dialogo.

Pažinimo džiaugsmo poreikis – vaikų smalsumas yra jų natūralus variklis, vedantis juos pažinimo, tyrinėjimo, kūrybos ir atradimų keliu. Vaikams suteikiamos sąlygos klausinėti, ieškoti atsakymų, kurti ir išbandyti įvairias idėjas, o per šiuos procesus patirti džiaugsmą, kylantį iš naujų atradimų ir pasaulio pažinimo. Ugdymo procese vaikai pritaiko savo sukauptą patirtį, kurdami ir tobulindami asmenines teorijas apie juos supantį pasaulį.

Kūrybinės saviraiškos poreikis – vaikai turi turėti erdvės atrasti ir išreikšti savo kūrybines galias. Programa skatina tiek spontaniškas, tiek kryptingas veiklas, kurios leidžia atsiskleisti vaikų interesams, gebėjimams ir ugdyti jų unikalų raiškos stilių. Per kūrybą vaikai tyrinėja pasaulį, atranda savąją tapatybę ir džiaugiasi individualiais pasiekimais.

Unikalūs kiekvieno vaiko poreikiai – pripažįstama, kad kiekvienas vaikas turi savitų, individualių poreikių, į kuriuos būtina atsižvelgti. Tarp jų – specialieji ugdymosi poreikiai, atsirandantys dėl individualių iššūkių arba dėl išskirtinių gebėjimų. Programa siekia užtikrinti, kad visi vaikai, nepaisant jų poreikių, turėtų galimybes mokytis, augti ir skleistis savo talentams saugioje, palaikančioje ir įtraukties principus puoselėjančioje aplinkoje.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai. Pagrindiniai tėvų (globėjų) poreikiai Mokykloje yra susiję su vaiko gerove ir ugdymu. Galima išskirti tokius tėvų (globėjų) poreikius: fiziškai ir emociškai saugios aplinkos poreikis; atviro bendravimo ir bendradarbiavimo poreikis; kūrybinės laisvės poreikis; socializacijos poreikis; individualizavimo poreikis.

Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, supratimu ir atsakomybe. Ugdymo partnerystės pagrindas – geranoriškumas, konfidencialumas, dėmesys kiekvienam šeimos nariui ir pagalba, kai jos reikia. Tėvai (globėjai) yra ne tik nuolatiniai pagalbininkai ugdymo(si) procese, bet ir aktyvūs dalyviai ugdomosios aplinkos kūrime. Jie padeda puoselėti tradicijas, stiprina vaikų sveikatą, dalyvauja įvairiuose renginiuose, projektuose bei prisideda prie įstaigos bendruomenės stiprinimo. Siekiant užtikrinti sklandų bendravimą su šeimomis, naudojamos įvairios komunikacijos priemonės: elektroninis dienynas, elektroninis paštas, individualūs susitikimai, susirinkimai, pokalbiai ir kitos formos, leidžiančios palaikyti glaudų ir efektyvų ryšį.

Darželio savitumas. Nuo 2025 metų Mokykloje siekiama diegti “Vaikų universiteto” koncepciją. Tai yra novatoriška edukacinė koncepcija, pasireiškianti kūrybišku, įtraukiančiu ugdymo procesu, kuriame skatinamas kiekvieno vaiko aktyvumas, savarankiškumas, bendradarbiavimas, kritinis mąstymas ir vaiko asmenybės formavimas. Tai aplinka, kur kiekvienas vaikas įgyja žinias, ugdosi gebėjimus ir vertybes, turėdami galimybę aktyviai dalyvauti savo ugdymo procese ir siekti asmeninių tikslų. “Vaikų universiteto” koncepcija apima Montessori, Vygotskio, Reggio Emilia, gamtamokslinio, patirtinio ugdymo modelius, etnokultūrinį ugdymą, STEAM, STREAM ugdymo organizavimo formas.

Mokykloje sukurta universitetinė aplinka, grupėse yra įkurti moksliniai - praktiniai kampeliai, kuriuose atsispindi įvairūs ugdymo modeliai ir organizavimo formos. Atsižvelgiant į kiekvieno vaiko amžių, interesus ir gebėjimus, mokytojai diferencijuoja ugdymą, skatina tyrinėjimą, kūrybiškumą, kritinį mąstymą, įvairių žinių ir veiklų integraciją, kas padeda vaikui pasiekti geriausių rezultatų, ugdant tiek jų stipriąsias puses, tiek padedant spręsti sunkumus. Itin pabrėžtina tai, kad “Vaikų universiteto” modelis skatina įvairių žinių ir veiklų integraciją - nuo gamtos mokslų iki meno, literatūros ir socialinių įgūdžių ugdymo. Organizuojamos projektinės veiklos, kuriose nagrinėjamos realios gyvenimo situacijos ir problemos, skatindamos gilesnį mąstymą ir tikslų siekimą.

Programoje ugdymo procesas grindžiamas ***socialinio konstruktyvizmo principais*** – vaikai skatinami aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime, siekiant teisingumo, lygybės ir bendros gerovės. Ugdymas vyksta socialiniame ir kultūriniame kontekste, bendradarbiaujant su šeima, bendruomene ir kitais dalyviais. Ypatingas dėmesys skiriamas žaidimui kaip pagrindinei ugdymosi formai, vaiko ir suaugusiojo sąveikai bei konstruktyviam dialogui.

Pabrėžiama universalaus dizaino ugdymuisi svarba – tai viena iš esminių prieigų, gerinančių įtraukiojo ugdymo kokybę. Ikimokyklinio ugdymo mokytojo vaidmuo yra pažinti vaikus, apmąstyti, kaip sukurti ugdymosi erdvę, kad bendra aplinka ir taikomi metodai sudarytų galimybes optimaliai pagal savo gebėjimus ugdytis kiekvienam vaikui, planuojant veiklas iš anksto numatyti, kokias veiklos galimybes turės specialiųjų ugdymosi poreikių ir kitų ugdymosi sunkumų patiriantys vaikai.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa parengta remiantis pagrindiniais ikimokyklinio **ugdymo principais**, kurie užtikrina ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingą ugdomąją sąveiką ir aukštą ugdymo(si) kokybę:

Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį;

Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

Žaismės principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

Sociokultūrinio kryptingumo principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

Integralumo principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

Įtraukties principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

Kontekstualumo principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atviruose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

Lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

Reflektyvaus ugdymo(si) principas. Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvarsto veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

Šeimos ir mokyklos partnerystės principas. Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja rengiant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų;

Konfidencialumo principas. Gerbiama kiekvieno vaiko ir jo šeimos teisė į privatumą. Informacija apie vaiką renkama, saugoma ir naudojama atsakingai – tik tiek, kiek būtina vaiko gerovei užtikrinti. Ji teikiama tik tiems, kuriems tai reikalinga ugdymo tikslams. Užtikrinama pagarbi ir pasitikėjimu grįsta komunikacija tarp šeimos ir ugdymo įstaigos;

"Vaikų universiteto" principas. Vaiko smalsumas, iniciatyva ir savarankiškas mąstymas yra ugdymo(si) pagrindas. Vadovaujantis "Vaikų universiteto" koncepcija, skatinimas aktyvus, tyrinėjimu grįstas mokymasis, kuriame vaikai laikomi savarankiškais žinių kūrėjais. Jiems suteikiamos galimybės klausti, eksperimentuoti, analizuoti ir kurti, o mokytojas tampa partneriu ir pagalbininku jų atradimų kelyje.

III. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas: Atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai:

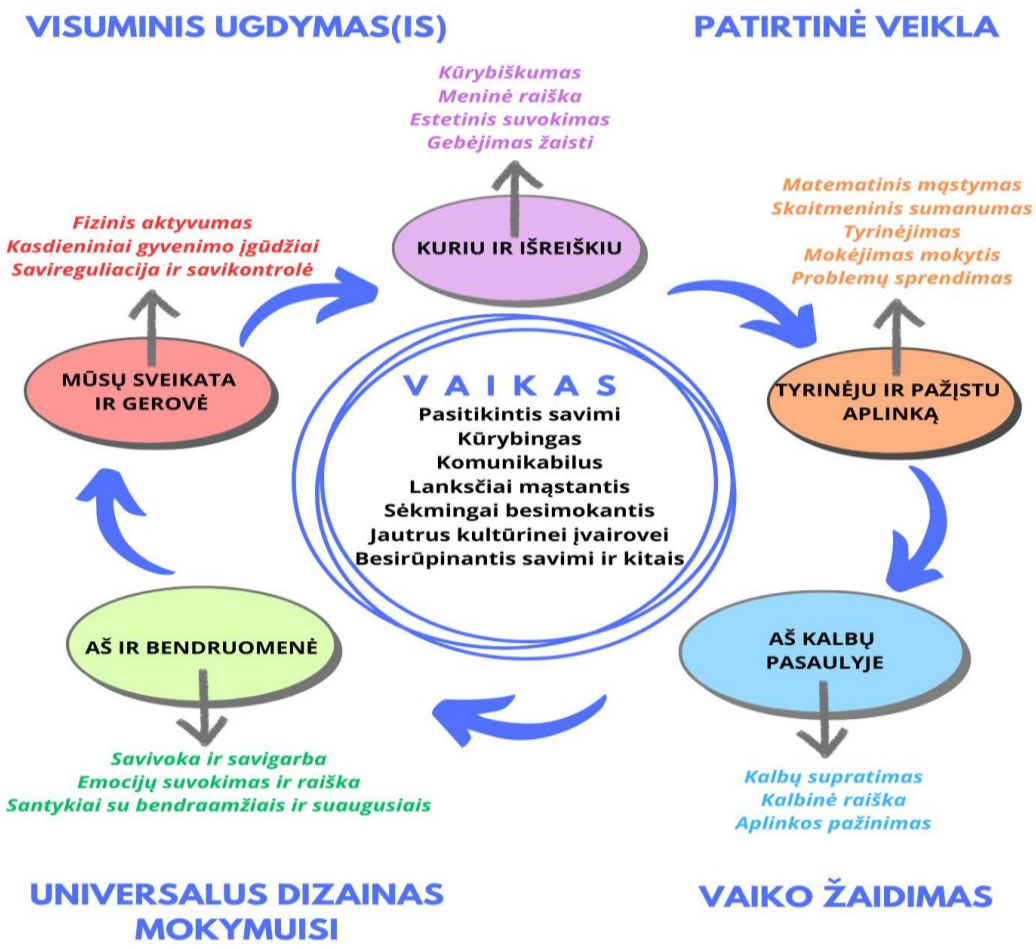
1. Užtikrinti kiekvieno vaiko lygiavertį dalyvavimą ugdymosi procese, pašalinant ugdymosi barjerus, taikant universalaus dizaino mokymuisi principus ir sudarant sąlygas visiems vaikams patirti sėkmę.

2. Organizuoti ugdymą, derinant kryptingą mokytojo vadovavimą ir spontanišką vaiko veiklą, naudojant patirtinio mokymosi metodus (projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, pažintines išvykas, diskusijas ir kt.), pripažįstant žaidimą ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip esminę ugdymo dalį.

3. Skatinti pozityvų bendravimą ir bendradarbiavimą su suaugusiais ir kitais vaikais, mokytis spręsti kasdienes problemas, atsižvelgiant į savo ir kitų ketinimus bei veiksmų pasekmes.

4. Sudaryti galimybę vaikams skirtingais būdais siekti individualios pažangos pasiekimų, juos vertinti, fiksuoti ir aptarti su tėvais (globėjais), kitais su vaiko ugdymu susijusiais asmenimis.

5. Kurti ir stiprinti pasitikėjimu ir pagarba pagrįstą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais, priešmokyklinio ugdymo mokytojais ir kitais švietimo paslaugų teikėjais.

1 pav. Mokyklos konceptualus ugdymo(si) modelis.

Programoje derinamos ugdymo(si) kontekstų kūrimo, spontaniško vaikų ugdymosi skatinimo, vaikų ir mokytojų kūrybinėmis sąveikomis grindžiamo bei organizuoto ugdymo pedagoginės strategijos. Prioritetas teikiamas žaidimo pedagogikai, nes ji turi nelygstamą vertę ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymui(si). Taikomos vaikų raidą ir ugdymosi būdus atitinkančios ugdymo(si) organizavimo formos, palaikoma jų įvairovė. Įtraukiamos inovatyvios, prasmingą vaikų ugdymą(si) skatinančios formos: vaikų projektai, skaitymo valandėlės, pažintinės išvykos, patirtinis ugdymas(is) žaliosiose edukacinėse erdvėse, tyrinėjimų laboratorijose (“dirbtuvėse”) kūrybinėse ateljė, atradimų stotelėse, pažinimo salose. Yra įtraukiami tėvai (globėjai) į susitarimus dėl vaikų ugdymo(si) pasiekimų, proceso ir aplinkų: atsižvelgiama į vaiko gerovei aktualius šeimų poreikius ir kultūrą, sukuriamos lanksčios sąlygos sklandžiai vaikų ir šeimos adaptacijai, susitariama dėl ugdymo(si) mokykloje ir šeimoje dermės; šeimos ir mokyklos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte dialogine partneryste. Visi su vaikų priežiūra ir ugdymu susiję klausimai sprendžiami komunikuojant, tariantis, konsultuojantis šeimoms ir mokyklos darbuotojams pagal jų atsakomybės ribas.

IV. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymo(si) kontekstai, kurie taikomi ugdymo(si) procese:

Universalaus dizaino mokymuisi kontekstas – tai lanksti, visiems vaikams prieinama ugdymo(si) aplinka ir veiksmingas procesas, kuriame, nepriklausomai nuo amžiaus, socialinių, kultūrinių, lingvistinių, sveikatos skirtumų, visiems vaikams sudaromos sąlygos žaisti, patirti ir ugdytis. Ugdymo aplinka žadina vaikų emocijas, pagauna dėmesį, panardina į prasmingą vyksmą. Galėdami rinktis alternatyvius tyrinėjimo, pažinimo ir dalyvavimo būdus, vaikai veikia savo tempu, pagal savo galias ir mokosi vieni iš kitų. Galimybė pasirinkti veiklas ir priemones, siekiant numatyto rezultato, skatina turėti savo ketinimą, idėjų, sumanymų, jų kryptingai ieškoti ir pamažu suprasti savo žaidimo ar mokymosi būdus. Vaikai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, jaučiasi lygiaverčiais dalyviais, visi kartu mokosi vieni kitus pažinti ir veikti žmonių įvairovėje;

Žaismės konteksto paskirtis – palaikyti kasdienių veiklų žaismingumą, kuriant džiaugsmo bei nuostabos tyrinėjant, išbandant, eksperimentuojant, dalinantis potyrius. Kontekstas atliepia vaiko žaismingą savęs ir pasaulio pajautimą, skatina žaisti judesiais, pojūčiais, emocijomis, kalba, vaizduote, mintimis. Eksperimentuojama veikimu tuščioje ir daiktinėje erdvėje, atrandant, kad žaidimas gali gimti „iš nieko“, mintyse. Palaikomi netikėti vaikų būdai suprasti, tyrinėti, improvizuoti, priimamos „neteisingos“ jų teorijos apie pasaulį, įkvepiančios pratęsti „tiesos“ paieškas. Mokytojas jautriai pastebi žaismę vaikams veikiant, ją atliepia, pratęsia, kokybiškai papildo ir įtraukia kitus vaikus;

Judraus patirtinio ugdymosi konteksto paskirtis – skatinti vaikų judėjimo džiaugsmą ir kasdienį judrumą, didinti judraus mokymosi galimybes. Įdomias, prasmingas ugdymosi situacijas kuria dialogiška vidaus ir lauko aplinkų jungtis, įrangos mobilumas, pritaikymas tyrinėti judesį, judriais būdais dalyvauti visų ugdymosi sričių veiklose. Panaudojama natūrali ir dirbtinai sukurta, įranga ir priemonėmis papildyta gamtinė aplinka, modeliuojamos vaikus judėti skatinančios iššūkio, saugios rizikos edukacinės erdvės, kuriančios prielaidas subalansuotam ugdymui(si) viduje ir lauke;

Kultūrinių dialogų kontekstas – kai vaikai ugdymo įstaigoje dalyvauja daugialypiuose kultūriniuose kontekstuose, kurių paskirtis – padėti kiekvienam kurti savo individualų tapatumą, tuo pačiu metu dalyvaujant tiek vaikų subkultūros, tiek artimiausios ir tolimesnių aplinkų kultūrų kūrime. Mokyklos aplinka yra erdvė nuolatinėms socialinėms ir kultūrinėms sąveikoms bei reiškiniams patirti, pažįstant šeimos, mokyklos grupės, kaimynystės, regiono, etninės grupės ir šalies bei globalaus pasaulio kultūrinius ypatumus ir vertybes. Mokyklos aplinkoje matomi įvairių kultūrų ženklai, simboliai, patiriami papročiai ir elgsenos, išbandomos skirtingos kultūrinės raiškos formos, ugdantis pozityvų požiūrį į įvairovę ir kitoniškumą;

Kalbų įvairovės konteksto paskirtis – kurti ir palaikyti aplinkos sąlygas, palankias rastis ir plėtotis skirtingiems vaikų komunikavimo būdams, įvairiai žodinei ir nežodinei raiškai, kalbų pažinimui, teigiamoms nuostatoms, susijusioms su kalbų ir jos formų įvairove. Kuriant kontekstą pasinaudojama mokykloje ar grupėje esama kalbų įvairove, socialinių tinklų ir skaitmeninių technologijų teikiamomis galimybėmis, kalbų pasaulio pažinimą papildančiomis ir kalbą ugdančiomis vaizdinėmis ir garsinėmis priemonėmis, taip pat kasdienėmis komunikacinėmis situacijomis, kylančiomis vidaus ir lauko aplinkose;

Tyrinėjimo ir gilaus mokymosi konteksto paskirtis – atliepti prigimtinį vaikų smalsumą, įtraukti juos į aplinkos tyrinėjimą, skatinantį giliau suprasti aplinkos objektus, reiškinius ir jų ryšius, atrasti įvairius pažinimo ir mokymosi būdus. Kuriamas kontekstas kupinas žaismės, atviras iššūkiams, jame daug laisvės vaiko spėliojimams, atsakymų į savo keliamus klausimus paieškoms, tyrinėjimu grindžiamiems sprendimams. Sukurtos vidaus ir lauko edukacinės erdvės, lauko tyrinėjimo laboratorijos, kuriose yra tyrinėjimo objektų, priemonių ir medžiagų, STEAM veiklų, vaikų stebinių fiksavimo priemonių – tai padeda vaikams įsitraukti į ilgalaikius stebėjimus, patirti aplinkos objektų ir reiškinių įvairovę;

Realių ir virtualių aplinkų konteksto paskirtis – papildyti ir praplėsti realybės kontekstus alternatyviomis skaitmeninėmis galimybėmis patirti ir pažinti, plėtoti vaikų skaitmeninį sumanumą, informatinį mąstymą. Kuriami realios ir virtualios aplinkos sąveikomis grindžiami kontekstai, aplinkas saikingai ir saugiai papildant skaitmeninėmis priemonėmis bei įranga, prioritetą teikiant patirtiniam realių objektų ir reiškinių tyrinėjimui, kūrybiškumui, socialinėms sąveikoms. Vaikų savivaldį mokymąsi skatinančios skaitmeninės priemonės, įvairiomis vaizdo ir garso įvesties bei

išvesties įrangą turinčiomis technologijomis kuriamos galimybės vaikams realioje aplinkoje pamatyti plika akimi nematomus procesus ar reiškinius, perkelti realios aplinkos objektus į skaitmeninę erdvę, tyrinėti taisyklių ir laisvės veikti ribas, spręsti problemas, įveikti iššūkius;

Kūrybinių dialogų kontekstas – modeliuojant kūrybinių dialogų kontekstą kuriama vaizduotę, smalsumą, nuostabą kelianti aplinka, akcentuojanti patį kūrybos procesą. Vaikai patiria kūrybos laisvę, išgyvena netikėtumą, kūrybos džiaugsmą ir pasididžiavimą įveikus kūrybinius iššūkius. Aplinkų estetika ir įvairovė kuria prielaidas vaikams tyrinėti kūrybinės raiškos galimybes, išbandyti daugiau nei vieną būdą įgyvendinti kūrybinę idėją ar išspręsti problemą, pasirinkti alternatyvias raiškos priemones, improvizuoti, kurti ir perkurti. Dinamišką kūrybos procesą palaiko mokytojas kūrėjas, sudarantis sąlygas vaikui laisvai, spontaniškai veikti.

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymas(is), universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla. Visuminis ugdymas(is) yra pagrindinė ikimokyklinio ugdymosi kryptis, kuri lemia vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos, kūrybos potencinių galių harmoningą plėtojimąsi. Universalus dizainas mokymuisi (UDM) yra kiekvieno vaiko sėkmingą ugdymąsi laiduojanti įtraukaus ugdymo organizavimo prieiga. Visavertę įtrauktį užtikrina prigimtinių kiekvieno vaiko ugdymosi skirtumų pripažinimas ir kokybiškai įgyvendinamos esminės ugdymo(si) proceso modeliavimo kryptys. Vaikų žaidimas yra paties vaiko kuriama ir valdoma veikla, kuomet sutelkiamos visos jau įgytos ir plėtojamos galios. Siekiama vaikų savarankiško žaidimo ir žaismingo ugdymo(si) vienovės bei darnos. Patirtinės veiklos yra vaiko ugdymasis judant, pajaučiant, stebint, tyrinėjant, eksperimentuojant, modeliuojant, kuriant, komunikuojant, reflektuojant savo patirtis ir atradimus.

Vaikų pasiekimų plėtotė, ugdymo(si) turinys ir veiklos įgyvendinamos remiantis penkiomis ikimokyklinio ugdymo(si) sritimis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“ (Ikimokyklinio ugdymo gairės, 2023). Ikimokyklinio ugdymo(si) rezultatai yra nuosekliai įgyjami ir plėtojami per vaikų raidos bei ugdymo(si) procesą, siekiant jų vertybinių nuostatų, žinių, supratimo ir gebėjimų tobulinimo. Pasiekimai suskirstyti į 18 sričių, kurios užtikrina optimalų vaiko galių vystymą: kasdienio gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais, aplinkos pažinimas, matematinis mąstymas, skaitmeninis sumanumas, kalbų supratimas, kalbinė raiška, estetinis suvokimas, meninė raiška, kūrybiškumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, gebėjimas žaisti, mokėjimas mokytis (Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas, 2023). Kiekvienoje ugdymosi pasiekimų srityje apibrėžiamos vertybinės nuostatos, esminiai gebėjimai ir ugdymo(si) gairės orientuotos į 3 m ir 6 m. vaiko pasiekimus. Ugdymo turinys kuriamas siekiant integraliai plėtoti vaikų gebėjimus, įgūdžius ir vertybines nuostatas.

MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ Apima šiuos turinio aspektus: *fizinis aktyvumas, sveika mityba, mano dienos ritmas, kūno švara ir aplinkos tvarka, saugaus elgesio įpročiai* (Ikimokyklinio ugdymo gairės, 2023)		
Pasiekimų sritys	**Ugdymo gairės vaikams iki 3 m. siekiant 3 žingsnio pasiekimų**	**Ugdymo gairės vaikams iki 4-6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų**
KASDIENIAI GYVENIMO ĮGŪDŽIAI ***Vertybinė nuostata*** – domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. ***Esminis gebėjimas*** – esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio įstaigoje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikai, padedami mokytojo, mokosi gaminti maistą ir naudotis stalo įrankiais, susipažįsta su higienos priemonėmis ir lavina savitvarkos įgūdžius – prausiasi, šukuojasi, tvarkosi drabužius; • Mokosi laikytis susitarimų, padėti tvarkytis ir saugiai elgtis lauke; • Per bendrą valgymą, žaidimus „virtuvėje“, knygeles ir paveikslėlius vaikai supažindinami su sveiku maistu ir plečia žodyną; • Stebėdami paveikslėliais vaizduojamą dienotvarkę ir dalyvaudami kasdieniuose ritualuose, jie mokosi suvokti dienos eigą.	• Vaikai mokosi atpažinti sveikus maisto produktus, renkasi juos savarankiškai ir tvarkingai valgo; • Dalyvaudami kūrybiniuose žaidimuose („kavinė“, „restoranas“) ir gamindami užkandžius, jie lavina praktinius įgūdžius ir skonio pojūtį; • Vaikai rūpinasi savo apranga, tvarko daiktus, laikosi saugumo taisyklių namuose, darželyje ir viešose vietose, supranta, kas gali kelti pavojų, žino pagalbos numerį ir kam kreiptis nelaimės atveju; • Jie mokosi atpažinti ir išreikšti savo jausmus bei nuotaikų kaitą, kuria dienos planus ir juos reflektuoja, formuoja kasdienius ritualus prieš miegą. Taip pat ugdosi suvokimą apie kūno neliečiamumą ir teisę pasakyti „ne“.
FIZINIS AKTYVUMAS ***Vertybinė nuostata*** – noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. ***Esminis gebėjimas*** – tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gaudo ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tikslingai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikai lavina pusiausvyrą vaikščiodami siaurais paviršiais, lipdami, šokinėdami ir peržengdami kliūtis. Jie pereina nuo ėjimo prie bėgimo, keisdami kryptį ir greitį; • Mokosi stovėti ant vienos kojos, lipti laiptais pakaitiniu žingsniu, šokti nuo laiptelio, peršokti liniją. Derina rankų, kojų ir akių judesius: veria sagas, užsisega batus, ridena, meta ir gaudo kamuolį, spiria jį stovėdami.	• Vaikai lavina ištvermę bėgdami ilgesnius atstumus, šokinėdami į tolį ir aukštį, žaisdami lavina orientaciją erdvėje; • Jie juda koordinuotai, dažniausiai išlaiko taisyklingą laikyseną ir atpažįsta kūno poreikius – kada reikia poilsio ar judėjimo; • Atliekant veiksmus su smulkiais daiktais, lavinamas judesių tikslumas: vaikai piešia, kerpa, konstruoja, padengia stalą, rengiasi, naudoja įvairius įrankius; • Jie aktyviai tyrinėja įvairius judėjimo būdus – šliaužia, ropoja, šokinėja, laipioja, bėga skirtingais būdais ir tempais, reaguoja į signalus bei keičia judėjimo kryptį ar ritmą.
SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ ***Vertybinė nuostata*** – nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. ***Esminis gebėjimas*** – sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir	• Vaikai, padedami suaugusiųjų, mokosi atpažinti, išreikšti ir valdyti emocijas, ieškoti pagalbos, nusiraminti bei pasitraukti iš įtemptų situacijų; • Jie stebi suaugusiųjų elgesį, mokosi taikiai bendrauti,	• Vaikai mokosi nusiraminti savarankiškai – pasitraukdami, klausydamiesi muzikos ar bendraudami; • Jie geba susikaupti, valdyti impulsus, spręsti konfliktus žodžiais ir numatyti pasekmes;

susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	dalintis, laukti eilės ir įsitraukti į bendrą veiklą; • Lavėja gebėjimas suprasti kitų jausmus ir poreikius. Vaikai jaučiasi saugiai laikydamiesi kasdienės tvarkos, žaisdami kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį; Jie pradeda laikytis prašymų ir susitarimų.	• Vaikai laikosi susitarimų, supranta taisyklių naudą, siūlo nusiraminimo būdus kitiems, geba atidėti norus ir ignoruoti provokacijas; • Vaidmenų žaidimuose ir kasdienėse veiklose vis geriau atpažįsta, įvardija ir supranta emocijas bei jų priežastis – tiek savo, tiek kitų.

Taikomi metodai ir būdai: Pokalbis - diskusija, žaidybiniai metodai, judrieji žaidimai, projektinė veikla, patirtinė veikla, refleksijos ir savirefleksijos skatinimo būdai, dalyvavimas įvairiuose renginiuose.

Mokytojo vaidmuo: Mokytojas skatina individualizavimą ir diferencijavimą, pritaikydamas veiklas pagal kiekvieno vaiko poreikis bei gebėjimus. Vaikams suteikiama galimybė ugdytis savo tempu ir bendradarbiauti, mokantis vieniems iš kitų. Patirtinis ugdymasis tampa pagrindine ugdymo strategija – vaikai aktyviai įsitraukia į praktines veiklas, eksperimentus bei žaidimus, kurie žadina jų smalsumą ir kūrybiškumą. Žaismingi metodai, tyrinėjimai, praktinės užduotys bei interaktyvios veiklos padeda įtvirtinti svarbius sveikos gyvensenos, asmens higienos bei saugaus elgesio įgūdžius.

Ugdymo(si) kontekstais (universalaus dizaino mokymuisi, žaismės, judraus patirtinio ugdymosi, kultūrinių dialogų, kalbų įvairovės, tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, realių ir virtualių aplinkų bei kūrybinių dialogų) siekiama provokuoti atradimus, sudarant sąlygas laisvai ir spontaniškai vaiko veiklai.

AŠ IR BENDRUOMENĖ Apima šiuos turinio aspektus: *kas aš?, savo emocijų ir elgesio valdymas, aš tarp kitų, žmonės ir bendruomenės, mūsų praeitis, dabartis, ateitis* (Ikimokyklinio ugdymo gairės, 2023)		
Pasiekimų sritys	**Ugdymo gairės vaikams iki 3 m. siekiant 3 žingsnio pasiekimų**	**Ugdymo gairės vaikams iki 4-6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų**
SAVIVOKA IR SAVIGARBA ***Vertybinė nuostata*** – pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. ***Esminis gebėjimas*** – pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos	• Vaikai mokosi reikšti savo poreikius veido išraiškomis, gestais, garsais ar pirmaisiais žodžiais; • Jie jaučiasi saugiai pažįstamoje aplinkoje, domisi kitais vaikais, įsitraukia į veiklas, tyrinėja kultūros simbolius ir pozityviai reaguoja į kitakalbius ar svečius; • Mokytojas padeda vaikams išreikšti jiems svarbius	• Vaikai per žaidimus ir veiklas atranda savo pomėgius, mokosi išreikšti save įvairiomis formomis; • Vaikai vertina savo stiprybes, tyrinėja socialinius vaidmenis ir aktyviai įsitraukia į bendruomenės gyvenimą bei sprendimus; • Pažindami savo ir kitų tautų kultūrą, vaikai ugdosi pagarbą įvairovei, supranta lygybės svarbą, suvokia teises ir pareigas kasdienėje veikloje.

bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	dalykus, jautriai reaguodamas į jų siunčiamus signalus.	
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA ***Vertybinė nuostata*** – domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. ***Esminis gebėjimas*** – atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikai mokosi atpažinti ir įvardinti emocijas pasitelkdami įvairias priemones, o suaugusieji padeda jas suprasti ir rasti nusiraminimo būdus; • Pradeda suprasti emocijas iš veido išraiškos, balso tono, kūno kalbos, rodo empatiją, seka suaugusiųjų pavyzdžiu bendraujant, dalijantis ir rūpinantis kitais.	• Žaisdami vaidmenų žaidimus, klausydamiesi istorijų ar žiūrėdami filmukus, vaikai tyrinėja, atpažįsta ir įvardija savo bei kitų emocijas ir jų priežastis; • Geba kalbėti apie jausmus, supranta juos iš mimikos, balso tono, kūno kalbos, reaguoja empatiškai; • Žaisdami lavina dėmesio sutelkimą, elgesio kontrolę, mokosi nusiraminti, slopinti impulsyvius veiksmus, kurti ir palaikyti draugiškus ryšius.
SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS IR BENDRAAMŽIAIS ***Vertybinė nuostata*** – nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. ***Esminis gebėjimas*** – pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikai jaučiasi saugiai šalia rūpestingo suaugusiojo, drąsiai imasi naujų veiklų ir ieško bendraamžių draugijos; • Mėgdžioja suaugusiuosius žaidimuose, nori būti pastebėti ir palaikomi, mokosi žaisti kartu, dalintis ir atskirti daiktų priklausomybę.	• Vaikai stengiasi bendrauti pagarbiai ir mandagiai, palaiko draugystes, supranta priimtiną elgesį ir geba jį paaiškinti; • Rodo iniciatyvą bendradarbiauti, spręsti nesutarimus, priima socialinius ir kultūrinius skirtumus bei supranta taisyklių svarbą grupėje.

Taikomi metodai ir būdai: Patirtinė veikla, pokalbis - diskusija, žaidybiniai metodai, bendros veiklos su vaikais (veiklų atlikimas kartu su vaiku – „mąstymas kartu“, bendri projektai), įsiterpimas į vaikų žaidimą, refleksijos ir savirefleksijos skatinimas, išvykos - edukacijos.

Mokytojo vaidmuo: Ugdymo(si) srityje „Aš ir bendruomenė“ mokytojas kuria jautrius ryšius su vaikais, būdamas tinkamo elgesio pavyzdžiu. Jis teikia aktualų turinį, padedantį vaikams

pažinti save ir savo vietą bendruomenėje. Taiko individualizuotą požiūrį, patirtinį mokymąsi per žaidimus ir praktines užduotis, skatindamas savireguliaciją, draugiškumą ir bendruomenės supratimą. Mokytojas inicijuoja atvirą dialogą, bendradarbiavimą, kuria emociškai saugią ir žaismingą aplinką, kurioje kartu su vaikais tyrinėja ir dalijasi patirtimi.

Ugdymo(si) kontekstai (universalus dizainas, tyrinėjimas ir gilus mokymasis, žaismė, judrus patirtinis ugdymasis, kultūrinių dialogų puoselėjimas, kalbų įvairovės pripažinimas bei virtualių ir realių aplinkų sąveika) – tai būtinos prielaidos kuriant dinamišką, įtraukiantį ir kūrybišką ugdymo(si) procesą.

AŠ KALBŲ PASAULYJE Apima šiuos turinio aspektus: *žodinės ir nežodinės kalbos supratimą, kalbinę raišką, kalbų įvairovės suvokimą ir kalbinės tapatybės formavimąsi* (Ikimokyklinio ugdymo gairės, 2023)		
Pasiekimų sritys	**Ugdymo gairės vaikams iki 3 m. siekiant 3 žingsnio pasiekimų**	**Ugdymo gairės vaikams iki 4-6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų**
KALBŲ SUPRATIMAS ***Vertybinė nuostata*** – domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausyti ir suprasti kitą. ***Esminis gebėjimas*** – klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmes, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikai trumpam susikaupia klausydami, supranta dažnai vartojamus žodžius, paprastus sakinius ir klausimus; • Mokosi naujų žodžių, atpažįsta kūno kalbą, gestus, simbolius. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, sieja juos su aplinkos objektais; • Klausosi trumpų tekstų, juos atkuria žaisdami ar vaidindami. Mokosi kalbėti paeiliui ir dalyvauti dialoge įvairiose klausymosi situacijose.	• Vaikai klausosi draugų ir savo kalbos įrašų, supranta pajuokavimus, dviprasmybes, dažnus frazeologizmus, kai kurių žodžių perkeltinę reikšmę ir išmoksta keletą žodžių kita kalba; • Domisi raštu, seka skaitomą tekstą, atpažįsta raides, skiemenis, supranta garsų ir raidžių ryšį; • Vaikai geba suprasti tekstų siužetą, numatyti įvykių eigą, atpažįsta raiškos priemones, mokosi nuosekliai klausytis bei suprasti kitų intencijas.
KALBINĖ RAIŠKA ***Vertybinė nuostata*** – nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. ***Esminis gebėjimas*** – naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikai, padedami suaugusiųjų, kalba kelių žodžių sakiniais apie save, savo poreikius ir išgyvenimus, vartoja mandagumo frazes, taiko pagrindines gramatikos taisykles; • Inicijuoja pokalbius, atsako į klausimus, domisi animacija, mėgdžioja rašančius suaugusiuosius – keverzoja, piešia, palieka ženklus.	• Vaikas, atsižvelgdamas į situaciją, reiškia savo patirtį, norus, svajones, užduoda klausimus, diskutuoja ir sprendžia problemas; • Taisyklingai pradeda, plėtoja ir užbaigia pokalbį, bendrauja su kitakalbiais, pasakoja istorijas pagal paveikslėlius, naudoja būdvardžius, perpasakoja knygų turinį, kopijuoja žodžius, rašo savo vardą ir kai kuriuos žodžius.

APLINKOS PAŽINIMAS ***Vertybinė nuostata.*** Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. ***Esminiai gebėjimai.*** Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Atpažįsta ir reaguoja į šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose ar įrašuose. • Pažįsta aplinkoje esančius augalus, gyvūnus, naudoja tikslius jų pavadinimus, dalyvauja jų priežiūroje. Atpažįsta retus gamtos reiškinius, kaip vaivorykštę ar perkūniją. • Mėgsta būti savo mėgstamoje gamtinėje, socialinėje ar kultūrinėje aplinkoje.	• Vaikas vaizduoja savo šeimą, miestą, tradicijas, domisi kultūromis, apibūdina savo aplinką; • Suvokia laiką, pažįsta gamtą ir jos pokyčius, dangaus kūnus, metų laikus. Rodo pagarbą gamtai ir kultūros objektams, kūryboje išreiškia emocinį ryšį su aplinka.

Taikomi metodai ir būdai: Pokalbis - diskusija, bendros veiklos su vaikais, refleksijos ir savirefleksijos skatinimas, vaidybiniai ir žaidybiniai žaidimai, didaktiniai stalo žaidimai, IT panaudojimas, paieškos metodai (taikomi minčių lietus, naudojamos vaikiškos enciklopedijos, interneto svetainės, pokalbiai su tėvais, svečiais, kitais suaugusiaisiais, organizuojamos „lobių“ paieškos pagal schemas ar žemėlapius), išvykos - edukacijos.

Mokytojo vaidmuo: Mokytojo vaidmuo srityje „Aš kalbų pasaulyje“ yra itin svarbus – mokytojas kartu su vaikais kuria kalbos tobulėjimui palankią aplinką per kūrybiškas erdves ir žaidybines veiklas (vaidmenų žaidimus, lėlių teatrą, kalbinius žaidimus). Dialogiškas bendravimas ir atviri klausimai skatina vaikų nuomonės reiškimą ir argumentavimą. Patirtinis mokymasis per projektus ir tyrinėjimus leidžia praktiškai pritaikyti žinias. Mokytojas individualizuoja veiklas, atsižvelgdamas į vaikų poreikius ir gebėjimus, taip užtikrindamas jų įtraukimą, motyvaciją ir kalbinį bei socialinį augimą.

Ugdymo(si) kontekstai: Žaismės, universalaus dizaino, tyrinėjimo ir gilaus mokymosi kontekstai, veiklos vykdomos kalbų įvairovės ir kultūrinių dialogų kontekste. Grupėse įrengiami kalbų kampeliai, kuriuose vaikai susipažįsta su kitų kalbų raidėmis, vėliavomis, žmonių nuotraukomis, lėlėmis ir kultūros simboliais.

TYRINĖJU IR PAŽĮSTU APLINKĄ Apima šiuos turinio aspektus: *mane supantys daiktai, gyvybė, skaičiavimas ir modeliavimas, matematiniai erdvės tyrinėjimai, skaitmeninių technologijų pasaulis* (Ikimokyklinio ugdymo gairės, 2023)		
Pasiekimų sritys	**Ugdymo gairės vaikams iki 3 m. siekiant 3 žingsnio pasiekimų**	**Ugdymo gairės vaikams iki 4-6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų**
MATEMATINIS MĄSTYMAS ***Vertybinė nuostata*** – nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. ***Esminis gebėjimas*** – atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, seką, vietą ir judėjimo kryptį. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikai, padedami mokytojo, supranta skaičiaus sąvoką, skaičiavimo seką ir kad paskutinis skaičius rodo kiekį; • Atpažįsta skaičių išraiškas, atlieka užduotis su konkrečiu daiktų skaičiumi, suvokia pirmumo ir antrumo sąvokas; • Praktinė veikla padeda lyginti daiktus pagal ilgį, masę, tūrį ir rikiuoti juos; • Taip pat vaikai grupuoja daiktus pagal požymius ir kopijuoja paprastas sekas.	• Žaisdami ir kurdami, vaikai mokosi įvertinti objektų kiekį užduotims; • Kasdienėse situacijose ir žaidimuose jie įvardija ir pradeda rašyti skaičius iki 10, tiksliai skaičiuoja daugiau nei 5 daiktus, nurodo perteklių ir trūkumą iki 10; • Atlieka paprastą sudėtį ir atimtį, vaizduoja duomenis. Pradeda vartoti ateities tikimybės sąvokas; • Lygina nedidelius skirtumus tarp objektų. Vartoja bent penkių geometrinių figūrų pavadinimus, jas atpažįsta ir kuria iš detalių; • Apibūdina daiktų išsidėstymą, planuoja judėjimą ir atkartoja sekas. Dalindamiesi idėjomis, vartoja matematinius terminus.
TYRINĖJIMAS ***Vertybinė nuostata*** – domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. ***Esminis gebėjimas*** – aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikai tyrinėja nepažįstamus dalykus, klausinėja ir eksperimentuoja, siekdamas suprasti jų esmę ir veikimą; • Bandymai su įvairiomis savybėmis padeda atrasti naujoves ir reikšti kūrybiškumą; • Imituodamas kitus, vaikas ilgiau koncentruoja dėmesį į tyrinėjimą, džiaugiasi atradimais ir jais dalijasi. • Naudodamas visus pojūčius, pažįsta pasaulį, savo kūną ir medžiagas.	• Vaikai tyrinėja daiktų ir reiškinių savybes, domisi augalų ir gyvūnų augimu bei savo paties pokyčiais; • Sužino apie žmonių gyvenimą praeityje ir dabar, lygina kultūras, ieško panašumų ir skirtumų; • Lygina ir grupuoja objektus pagal požymius, renkasi tinkamas priemones tyrinėjimui; • Reflektuodamas patirtį, samprotauja, kelia klausimus ir siūlo naujas idėjas; • Supranta atsakingo elgesio su tyrinėjamais objektais svarbą. • Kalbėdamas remiasi savo atradimais, apibūdina požymius, lygina pastebėjimus ir kartais jungia skirtingas įžvalgas.

PROBLEMŲ SPRENDIMAS ***Vertybinė nuostata*** – nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. ***Esminis gebėjimas*** – geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio/problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Susidūręs su kliūtimi, vaikas mokosi žodžiais, mimika ar kūno kalba išreikšti, kokią problemą patiria, kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. • Stebi savo veiksmų pasekmes ir, reflektuodamas, pasirenka kitus, tinkamesnius sprendimo būdus. • Stengiasi savarankiškai spręsti kasdienes problemas; jei nepavyksta, stebi kitų veiksmus ir išbando jų siūlomus sprendimus. • Remiasi ankstesne patirtimi, mokosi iš klaidų, tobulina priimtus sprendimus ir ieško veiksmingesnių būdų.	• Vaikai mokosi atpažinti problemas ir ieškoti sprendimų savarankiškai arba su pagalba; • Spręsdamas problemas, analizuoja sėkmes ir nesėkmes, svarsto galimus kitus žingsnius; • Naujose situacijose pritaiko turimas žinias ir ieško įvairių požiūrių į problemą; • Renkasi tinkamiausią sprendimo būdą, tariasi ir bendradarbiauja. Stebi savo sprendimų rezultatus ir mokosi iš jų.
MOKĖJIMAS MOKYTIS ***Vertybinė nuostata*** **–** noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. ***Esminis gebėjimas*** – geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikas mokosi trumpam susitelkti ir įsitraukti į jį sudominusią ar pačio sugalvotą veiklą. • Pasirenka mėgstamą žaislą, priemonę ar kūrybinę užduotį ir stengiasi ją atlikti iki galo. • Smalsiai stebi, klausinėja, tyrinėja, kaip veikia daiktai ar vyksta tam tikri procesai. • Išreiškia džiaugsmą dėl savo pastangų, atradimų ir to, ką pavyko išmokti ar sukurti.	• Vaikai drąsiai imasi naujų veiklų, pasakoja apie savo gebėjimus ir norus; • Džiaugiasi procesu, planuoja veiksmus ir renkasi priemones tikslui pasiekti; • Priimdamas sprendimus, ieško ir vertina informaciją; • Stebi ir koreguoja savo veiklą, bandydamas įvairius būdus; • Noriai dalijasi patirtimi apie mokymosi eigą ir rezultatus.
SKAITMENINIS SUMANUMAS ***Vertybinė nuostata*** – nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. ***Esminis gebėjimas*** – geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikas darželio aplinkoje žaidžia su įvairiais išmaniaisiais, ekrano neturinčiais žaislais – tokiais kaip robotukai ar bitutės – naudodamasis jų pagrindinėmis paleidimo ir veikimo funkcijomis. • Žodžiais, garsais ir veiksmais išreiškia kasdienių veiklų atlikimo žingsnius, supranta ir vykdo mokytojo ar kitų vaikų pateiktas komandas. • Pradeda laikytis pagrindinių išmaniųjų žaislų ir daiktų saugaus naudojimo taisyklių.	• Kūrybiškai derina bent dvi mokytojo pasiūlytas skaitmenines priemones (pvz., fotografavimą, piešimą, redagavimą, įrašymą) ir naudoja įvairų turinį (vaizdą, garsą, tekstą); • Domisi kitų kūriniais ir dalijasi savaisiais. Išbando paprastą robotų valdymą, atpažįsta klaidas; • Su mokytojo pagalba renkasi tinkamas interneto svetaines ir programėles; • Supranta saugaus dalijimosi skaitmeniniu turiniu taisykles.

Taikomi metodai ir būdai: Pokalbis - diskusija, tiriamieji metodai, patirtinis ugdymas(sis), tyrinėjimas ir eksperimentavimas, žaidybinė veikla, STEAM, IT taikymas, išvykos - edukacijos.

Mokytojo vaidmuo: kurti įkvepiančią aplinką, skatinančią vaikų smalsumą. Mokytojai padeda tyrinėti aplinką per stebėjimus, eksperimentus, kūrybines ir skaitmenines priemones. Derinamas savarankiškas žaidimas su struktūruota veikla, o mokytojas palaiko vaikų gebėjimą aiškinti veiksmus, pagrįsti sprendimus ir pritaikyti patirtį. Taikomi personalizuotas, tyrinėjantis, dialogiškas, judrus ir reflektuojantis ugdymas. Atsižvelgdamas į individualius poreikius, mokytojas taiko įvairias strategijas, ugdydamas savarankišką mokymąsi, kūrybiškumą, bendradarbiavimą ir problemų sprendimą, skatindamas smalsumą bei tyrinėjimą.

Ugdymo(si) kontekstai - tyrinėjimo ir gilaus mokymosi aplinkos; realios ir virtualios mokymosi erdvės; žaismės, unversalaus dizaino kontekstai.

<table>
<tr><td colspan="3">KURIU IR IŠREIŠKIU
Apima šiuos turinio aspektus: žaidimo raiška, muzikos raiška, šokio raiška, dailės raiška, teatro raiška
(Ikimokyklinio ugdymo gairės, 2023)</td></tr>
<tr><td>Pasiekimų sritys</td><td>Ugdymo gairės vaikams iki 3 m. siekiant 3 žingsnio pasiekimų</td><td>Ugdymo gairės vaikams iki 4-6 m., siekiant 5/6 žingsnio pasiekimų</td></tr>
<tr><td>ESTETINIS SUVOKIMAS
Vertybinė nuostata – domisi, gėrisi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka.
Esminis gebėjimas – atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.
Nuoroda į pasiekimų aprašą:
Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas</td><td>• Mokosi emociškai reaguoti į garsus, intonacijas ir vizualinius kūrinius, stebėdamas įvairius objektus ir reiškinius;
• Atpažįsta estetinius kontrastus ir reiškia savo nuomonę apie kūrybą bei aplinką;
• Džiaugiasi savo kūriniais, drąsiai juos pristato ir pasakoja apie kūrimo procesą;
• Atpažįsta ir susidomi jau žinomais muzikos kūriniais, judesiais, veikėjais, dailės darbais ar gamtos reiškiniais, reikšdamas susižavėjimą.</td><td>• Kūrybiškai eksperimentuoja, laužo taisykles ir stebina sprendimais;
• Atpažįsta meno paskirtį ir sieja jį su savo raiška;
• Pasakoja apie meninius įspūdžius, apibūdina siužetus, veikėjus, nuotaikas ir vaizdinius;
• Siūlo idėjas, kaip pritaikyti patikusius dalykus;
• Vertina savo ir kitų kūrybą, argumentuoja savo nuomonę. Reiškia savo estetinį skonį, dalijasi potyriais per įvairias meno formas;
• Jaučia pasitenkinimą kūryba ir bendradarbiavimu, gėrisi savo ir kitų pasiekimais.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">MENINĖ RAIŠKA
Vertybinė nuostata – domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.
Esminis gebėjimas – pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo</td><td colspan="2">DAILĖ</td></tr>
<tr><td>• Per žaidimą tyrinėja erdvines ir grafines priemones, stebi pėdsakus ir mėgaujasi įvairiais pojūčiais;
• Kuria statinius, lipdinius ir piešinius, taip laisvai reikšdamasis;</td><td>• Vaikai eksperimentuoja su sudėtingesnėmis dailės technikomis, įskaitant skaitmenines;
• Darbuose atsispindi fantazija su įvairiomis detalėmis ir simboliais;</td></tr>
</table>

meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Dailės veiklos padeda atrasti individualų vaizdavimo stilių; • Grafinius ir erdvinius darbus papildo garsais, veiksmais ir kūrybiška kalba; • Pradeda sąmoningai rinktis patinkančias raiškos priemones ir eksperimentuoti su jomis.	• Vaikai dažnai turi išankstinį sumanymą ir tikslingai renkasi priemones bei technikas; • Noriai dalyvauja bendrose kūrybinėse veiklose; • Reiškia savo nuomonę apie įvairią kūrybą, vartodamas dailės sąvokas; • Geba įvardyti dailės technikas ir samprotauja apie kūrinių paskirtį. Supranta ir pradeda skirti skirtingas dailės rūšis.
	MUZIKA	
	• Tyrinėja muzikos instrumentus ir aplinkos daiktus, išgaudamas įvairius garsus; • Eksperimentuoja balsu ir judesiais, kuria savitus žodžius ir naujus judesius dainuodamas ar klausydamasis muzikos; • Dainuoja nesudėtingas daineles, jas interpretuodamas kūnu, tiksliau atkartoja ritmą ir melodiją. Spontaniškai kuria „arioso“ tipo dainas; • Groja lengvais instrumentais, judesiais reaguoja į muziką ir ją kuria; • Lavina dėmesį klausydamasis, atpažįsta melodijas ir garsus, suvokia muzikos kontrastus; • Muzikuoja individualiai ir grupėje, integruodamas muziką į kitas veiklas.	• Tyrinėja garsus balsu, instrumentais ir aplinkos daiktais, lygina ir grupuoja juos; • Išbando smulkiosios motorikos reikalaujančius instrumentus. Mokosi sudėtingesnių vienbalsių dainų, siekia tiksliai intonuoti; • Kuria ritmus ir melodijas, improvizuoja jungdamas įvairius muzikos elementus; • Savo kūrybą pateikia grafiškai ar skaitmeniniu būdu. Kuria garsinius fonus ir akompanimentus; • Vartoja muzikos sąvokas, atlieka ir pavaizduoja natas bei pauzes. Apibūdina patikusią muziką, aptaria jos klausymosi aplinkybes ir paskirtį; • Dalijasi įspūdžiais apie koncertus ir aptaria atlikėjų bei klausytojų vaidmenis.
	ŠOKIS	
	• Tyrinėja judesį, atranda naujus būdus ir stebi kitų judėjimą, suvokdamas erdvę; • Atlieka ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, stengiasi judėti koordinuotai; • Mokosi valdyti kelias kūno dalis vienu metu. Improvizuoja pagal muziką,	• Eksperimentuoja su naujais šokio raiškos būdais, perteikdamas emocijas ir veikėjų bruožus judesiais; • Mokosi sudėtingesnių autorinių ir liaudies šokių bei ratelių. Improvizuodamas kuria šokio kompozicijas,

	kuria ir prisimena trumpas judesių kombinacijas; • Laisvai ir džiaugsmingai šoka vienas ir su kitais.	perteikdamas temas ir nuotaikas; • Mokytojo padedamas, grafiškai fiksuoja savo šokio eigą; • Apibūdina savo ir stebėtą šokį, įvardija tempą, nuotaiką ir judesius. Aiškina, kodėl patiko kiti šokiai ir aptaria, kur su šokiu susiduria.
	TEATRAS	
	• Eksperimentuoja su balso, kūno ir mimikos raiškos priemonėmis, siekdamas sukelti emocijas aplinkiniams ir renkasi tas formas, kurios sulaukia pritarimo; • Vaidmenų žaidimuose įtikinamai perteikia veikėjus kūno judesiais, mimika, balso intonacijomis ir įvairiomis priemonėmis.	• Tyrinėja simbolinių personažų savybes ir emocijas, perteikdamas jas kūno judesiais, veido išraiškomis ir balso intonacijomis; • Kuria lėlių, šokio, dramos ar operos spektaklius su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja; • Dalyvauja improvizuotuose renginiuose su vaikais ir mokytojais, prisiimdamas įvairius vaidmenis; • Dalijasi įspūdžiais apie spektaklius, aptaria perteikiamas idėjas ir sieja jas su savo patirtimi.
GEBĖJIMAS ŽAISTI ***Vertybinė nuostata*** **–** nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. ***Esminis gebėjimas*** **–** individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Kartodamas pažįstamus veiksmus, vaikas žaidžia vieną jam įsiminusį įvykį, jungia du ar tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. • Individualiai arba poroje žaidžia paprastus režisūrinius ar vaidmenų žaidimus, laikydamasis pasirinkto vaidmens taisyklių ir žaidimo logikos.	• Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse ir jas kūrybiškai pritaiko; • Rūpinasi žaidimo aplinka. Kuria ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus, remdamasis mėgstamomis istorijomis; • Žaisdamas su kitais, lanksčiai keičia vaidmenis, valdo elgesį ir konstruktyviai sprendžia nesutarimus; • Laikosi taisyklių kolektyviniuose žaidimuose.

KŪRYBIŠKUMAS ***Vertybinė nuostata*** – nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas ***Esminis gebėjimas*** – pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais. Nuoroda į pasiekimų aprašą: Ikimokyklinio amžiaus vaiku ugdymosi pasiekimų aprašas	• Vaikas mokosi vėl ir vėl sugrįžti prie jam įdomių raiškos būdų – tyrinėja juos giliau, perkūręs patikusius garsus, judesius, veiksmus ar vaizdus, atranda naujus jų derinius. • Žaisdamas įsitraukia į įsivaizduojamus, menamus veikėjo veiksmus, kuria savo siužetus. • Rodo susidomėjimą kitų vaikų kūryba, noriai įsitraukia į bendrą veiklą ir siekia kurti kartu.	• Domisi kūryba, fantazuoja ir drąsiai išbando naujas priemones bei būdus; • Savo kūriniuose atpažįsta ir atkartoja kitų darbus; • Mokosi planuoti kūrybinį procesą, spręsti iššūkius ir siekti pabaigti kūrinį, o paskatintas – jį tobulina; • Dalijasi savo kūryba, pasakoja apie procesą ir paaiškina kūrinių paskirtį.

Taikomi metodai ir būdai: Patirtinis ugdymas, bendros veiklos metodai, refleksija ir savirefleksija, įsiterpimas į vaikų žaidimą, žaidybinė veikla (kūrybiniai - vaidmeniniai žaidimai, muzikiniai žaidimai, naratyviniai žaidimai), STEAM, IT naudojimas.

Mokytojo vaidmuo: mokytojas drauge su vaikais kuria įkvepiančią ir tyrinėjimui palankią aplinką, skatinančią vaikų smalsumą. Mokytojai lydi vaikus pažinimo kelyje, padėdami tyrinėti pasaulį per stebėjimą, eksperimentavimą, kūrybą ir skaitmenines priemones. Derinamas savarankiškas žaidimas su kryptinga veikla. Mokytojas skatina refleksiją, paaiškinimus, argumentavimą ir patirties pritaikymą. Taikomi personalizuotas, tyrinėjimu grįstas, dialoginis, aktyvus ir refleksyvus ugdymas, sudarant sąlygas visapusiškam pasaulio pažinimui ir gebėjimų ugdymui.

Ugdymo(si) kontekstai - siekiama formuoti aplinkas, kurios įkvėptų vaikų kūrybiškumą, skatintų saviraišką ir tyrinėjimo džiaugsmą. Šie kontekstai apima ne tik mokyklos vidaus ir lauko erdves, bet ir įvairias vietas už jos ribų – parkus, muziejus, kultūrinius bei gamtinius objektus. Ugdymo kontekstai (universalaus dizaino, žaismės, tyrinėjimo ir gilaus mokymosi, kūrybinių dialogų) modeliuojami taip, kad skatintų saviraišką – vaikams suteikiama erdvė išbandyti įvairias veiklos formas bei kūrybos pristatymo būdus, taip stiprinant jų pasitikėjimą savimi ir asmeninę raišką.

Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima

Šeimos ir įstaigos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte partneryste bei praktine lyderyste, tariantis ir konsultuojantis su šeimomis visais vaikų ugdymosi klausimais. Kuriamos lanksčios, individualius šeimų poreikius atitinkančios sąlygos sklandžiai vaikų ir šeimos adaptacijai įstaigos aplinkoje. Siekiama nuoseklaus ir vientiso ugdymo(si) proceso, užtikrinant ugdymo dermę tarp įstaigos ir šeimos, atsižvelgiant į vaiko gerovei svarbius kultūrinius, socialinius ir emocinius veiksnius. Reguliarus bendravimas, tėvų įtraukimas į ugdymo veiklas, jų

nuomonių ir pasiūlymų išklausymas bei vertinimas padeda kurti stiprią partnerystę, grįstą pasitikėjimu ir bendru tikslu – vaiko gerove ir sėkmingu ugdymusi.

Parama vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms

Įstaigoje veikia nuosekli paramos vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms sistema, kurios pagrindą sudaro komandinio darbo principai. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai (logopedas, psichologas, mokinio padėjėjas ir kt.) bendradarbiauja, siekdami anksti atpažinti vaikų poreikius ir užtikrinti visapusišką pagalbą. Parama teikiama šiomis kryptimis:

Mokytojai, planuodami ugdymo veiklas, iš anksto numato galimas kliūtis konkretiems vaikams dalyvauti jose, parenka individualius poreikius atitinkančias priemones ir metodus, siekdami sumažinti atskirties tikimybę ir užtikrinti visų vaikų įtrauktį.

Švietimo pagalbos specialistai teikia pagalbą vaikams, orientuodamiesi į jų fizinių funkcijų lavinimą, pažintinių gebėjimų, kalbos ir mąstymo plėtojimą, emocinės ir socialinės raidos stiprinimą.

Bendradarbiaudami su mokytojais, švietimo pagalbos specialistai aptaria vaikų individualius ugdymosi poreikius ir galimybes, padeda planuoti ugdymosi aplinką ir procesą taip, kad būtų užtikrinta kiekvieno vaiko dalyvavimo ir pažangos galimybė.

Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai teikia tėvams (globėjams) konsultacijas, padeda geriau suprasti vaiko ugdymosi poreikius ir ypatumus, bendradarbiauja rengdami individualizuotus ugdymo(si) planus bei numato tinkamiausius ugdymosi būdus. Tokiu būdu siekiama užtikrinti ugdymo(si) tęstinumą ir nuoseklumą tiek įstaigoje, tiek šeimoje.

V. VAIKŲ UGDYMOSI PAŽANGA, UGDYMOSI TĘSTINUMAS

Vaikų ugdymosi pažangos stebėsena ir vertinimas: Vaikų pažangos stebėsena ir vertinimas yra nuolatinis, kryptingas ir visapusiškas procesas, grindžiamas kiekvieno vaiko individualių poreikių, gebėjimų, interesų bei raidos ypatumų pažinimu.

Vertinimo tikslas – ne tik fiksuoti pasiekimus, bet ir skatinti kiekvieno vaiko pažangą, užtikrinant kokybišką, vaikui prasmingą ugdymą. Vaikų pasiekimų dokumentavimas ir stebėsena padeda siekti aukštos ugdymo ir ugdymosi kokybės, atitinkančios „Vaikų universiteto“ koncepciją. „Vaikų universiteto“ koncepcijoje vertinimas apima ne tik pasiekimų stebėjimą, bet ir aktyvų vaiko įtraukimą į ugdymo procesą – vaikas tampa atradėju, tyrinėtoju ir kūrėju.

Nuoseklus ir sistemingas vertinimas leidžia mokytojui įžvelgti vaiko stipriąsias puses, nustatyti kylančius sunkumus ar kliūtis ir pritaikyti ugdymą prie vaiko gebėjimų bei interesų. Vertinimas orientuotas į pažangą, kuri matoma ne tik per pasiektus rezultatus, bet ir per tai, kaip vaikas geba išreikšti kūrybiškumą, mąstyti savarankiškai, bendrauti, bendradarbiauti. Šie

gebėjimai – svarbūs „Vaikų universiteto“ aplinkoje, kur mokymasis grindžiamas patyrimu ir aktyviu dalyvavimu.

Vaikų ugdymosi pasiekimai vertinami remiantis jų kasdiene veikla ir jos rezultatais. Mokytojai nuolat fiksuoja ugdymo procesą, sistemingai renka reikšmingus vaikų pasiekimų ir pažangos įrodymus – stebėjimų aprašus, nuotraukas, vaizdo bei garso įrašus ir kt. Surinkta medžiaga analizuojama siekiant įvertinti vaikų ugdymosi pažangą. Mokytojas veikia kaip savo ugdymo proceso kokybės tyrėjas – reflektuoja ir vertina pedagoginių sprendimų poveikį vaikų pažangai.

Vaikų pasiekimai ir pažanga nuolat stebimi bei fiksuojami remiantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas (2024), kuriame apibrėžtos 18 pasiekimų sričių su esminėmis nuostatomis ir gebėjimais kiekvienam amžiaus tarpsniui. Pažymėjus vaikų pasiekimų žingsnius, atsiskleidžia tiek bendras grupės gebėjimų lygis, tiek individualūs vaikų pasiekimai. Ilgalaikis, trumpalaikis, personalizuotas ar pritaikytas ugdymo(si) procesas planuojamas atsižvelgiant į vaikų pasiekimų vertinimo rezultatus bei jų pažangos analizę.

Mokytojai nuolat teikia vaikui motyvuojantį, įtraukiantį ir augimą skatinantį grįžtamąjį ryšį. Kartu su vaikais džiaugiamasi veikla, aptariami jos procesai ir rezultatai. Vaikai skatinami patys įsivertinti savo patirtis ir veiklos rezultatus. Jie mokosi reflektuoti ir įsivertinti savo mokymąsi kartu su mokytoju, bendraamžiais ar tėvais (globėjais), aptardami, kas jiems sekasi, o kuriose srityse reikėtų daugiau pastangų.

Vaikų ugdymosi pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai vykdomi laikantis visų etikos ir konfidencialumo reikalavimų.

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimo metodika ir etapai:

Pradinis vertinimas - atliekamas, kai vaikas pradeda lankyti ugdymo įstaigą. Vertinama vaiko adaptacija, stebimi jo įgūdžiai, gebėjimai, emociniai ir socialiniai poreikiai.

Nuolatinis stebėjimas ir dokumentavimas - mokytojai, švietimo pagalbos specialistai nuolat stebi vaikus natūralioje veiklos aplinkoje, sistemingai fiksuojant vaikų pasiekimus. Stebėjimo duomenys kaupiami įvairiais formatais – naudojamos tiek vizualinės lentos grupių aplinkoje, tiek individualios skaitmeninės lentelės ar kiti kompiuteriniai įrankiai, individualūs vaiko pasiekimų aplankai, ar kitos mokytojo, ar švietimo pagalbos specialistų pasirinktos formos. Kiekvieną mėnesį surinkta informacija dokumentuojama: fotografuojama, aprašoma arba įkeliama į skaitmenines bylas, taip užtikrinant informacijos saugumą ir tęstinumą.

Periodinis pasiekimų įvertinimas - vaikų pasiekimai vertinami du kartus per metus – rudens pradžioje (rugsėjį–spalį) ir mokslo metų pabaigoje (gegužę–birželį). Vertinant atsižvelgiama į 18 sričių, apimančių įvairius vaiko gebėjimus ir žinias, svarbias jo augimui ir ugdymuisi. Apibendrinant pasiekimus, akcentuojamos stipriosios vaiko pusės, pažanga ir sritys, kuriose dar galima tobulėti. Vertinimo rezultatai aprašomi ir įvedami į elektroninį dienyną. Kai vaikas pereina į priešmokyklinio

ugdymo grupę, ši informacija perduodama kitos grupės mokytojams. Apibendrinti rezultatai aptariami su tėvais ar globėjais.

Tolesnis planavimas - remiantis vertinimo duomenimis planuojamos ugdomosios veiklos, numatomi individualūs tikslai. Skatinamas nuoseklus bendradarbiavimas su šeima, siekiant užtikrinti vaiko poreikių tęstinumą pereinant į priešmokyklinio ugdymo etapą. Vertinimas tampa pagrindu ugdymo kokybei gerinti ir tikslingesniam metodų parinkimui.

Programa siekia dermės su *Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa* bei darželyje vykdomu priešmokykliniu ugdymu. Vaikų ugdymosi dermę ir tęstinumą užtikrina *Darželio programos* ir *Priešmokyklinio ugdymo programos* (2022) esminių ugdymo(si) principų atitiktis bei kryptingas ugdymo(si) proceso organizavimas. Šis procesas grindžiamas ugdymo(si) modeliavimu atsižvelgiant į vaiko raidą ir ugdymosi poreikius, ypatingą dėmesį skiriant žaidimo pedagogikai bei patirtiniam mokymuisi. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina nuosekli pasiekimų sričių (ikimokykliniame amžiuje) ir kompetencijų (priešmokykliniame amžiuje) dermė – suderintos pasiekimų grupės, jų turinys bei nuoseklus augimas.